

Pressemeddelelse

Klausuleret til tirsdag den 28. maj 2013 kl. 12

Vismandsrapport om konjunktursituationen, finanspolitisk holdbarhed og tilbagetrækning

Vismændenes oplæg til mødet i Det Økonomiske Råd den 28. maj har tre kapitler:

- Kapitel I indeholder en konjunkturvurdering samt vurderinger og anbefalinger omkring aktuelle økonomisk politiske problemstillinger
- Kapitel II indeholder en vurdering af den langsigtede finanspolitiske holdbarhed og anbefalinger til den langsigtede finanspolitik
- I kapitel III præsenteres en analyse af tilbagetrækningsmønstret blandt de ældre på arbejdsmarkedet. Der præsenteres en ny fremskrivning af de ældres arbejdsudbud. Der gennemføres en række beregninger af, hvordan ændringer i beskatnings-, efterløns- og pensionssystemerne påvirker tilbagetrækningen, og der gives anbefalinger til ændringer af disse systemer.

Dette pressemateriale fokuserer især på følgende anbefalinger:

- Finanspolitisk lempelse i forhold til det planlagte i 2014 og 2015
- Danmark bør ændre budgetlovens underskudsgrænse for den strukturelle saldo fra $\frac{1}{2}$ til $\frac{3}{4}$ pct. af BNP
- Der bør indføres et konjunkturafhængigt dagpengesystem
- Danmark bør ikke gå med i samarbejdet om en skat på finansielle transaktioner
- Der bør indføres lavere lånegrænser for rentetilpasningslån og afdragsfrie lån
- Der bør gennemføres en række ændringer i det offentlige tilbagetrækningsystem, herunder ændrede regler for modregning i pensionstillægget, indførelse af et beskæftigelsesfradrag for personer over folkepensionsalderen samt ophævelse af særregler for ældres boligforbrug.

Danmark bør lempe finanspolitikken

Det vurderes, at Danmark vil overholde EU-henstillingen om, at den strukturelle saldo skal forbedres med 1½ pct. af BNP fra 2010 til 2013, og at det faktiske underskud skal være under 3 pct. af BNP fra 2013. Det vurderes ligeledes, at det strukturelle underskud bliver mindre end ½ pct. af BNP i såvel 2014 som 2015 i overensstemmelse med budgetloven.

Finanspolitikken har siden 2011 været stram og påvirket væksten negativt. Dette har været nødvendigt for at overholde EU-henstillingen og dermed fastholde den meget høje tillid til de danske offentlige finanser. Det vurderes, at Danmark fra 2014 ikke vil være underlagt en EU-henstilling, men den planlagte finanspolitik indebærer stadig en negativ påvirkning af væksten i 2014 og 2015.

Dette er ikke godt afstemt med konjunktursituationen. Aktuelt skønnes den økonomiske aktivitet at ligge knap 4 pct. under det, der kunne forventes i en normal konjunktursituation.

Den nye budgetlov betyder imidlertid, at det er vanskeligt at lempe finanspolitikken. Dette skyldes især kravet om, at det strukturelle underskud højst må udgøre ½ pct. af BNP.

Overvismand, Hans Jørgen Whitta-Jacobsen siger:

“Konjunktursituationen tilsiger en mere lempelig finanspolitik i 2014 end den, der er planlagt. Den planlagte økonomiske politik vil trods Vækstplan og andre initiativer påvirke væksten negativt i både 2014 og 2015. Vores vurdering er, at de offentlige finanser grundlæggende er så sunde, at der burde være plads til en mere lempelig finanspolitik.”

“Råderummet for at lempe finanspolitikken er som følge af EU-regler og budgetlov umiddelbart begrænset. Danmark bør derfor arbejde for, at EU giver mulighed for, at lande med sunde offentlige finanser midlertidigt får lov til at køre med større underskud, så de kan stimulere aktiviteten.”

“EU har ændret Danmarks underskudsgrænse for den strukturelle offentlige saldo fra ½ til ¾ pct. af BNP. Vi anbefaler, at Danmark skal ændre budgetlovens underskudsgrænse tilsvarende og som minimum udnytte den mulighed for en lempeligere finanspolitik i 2014 og 2015, som dette vil give os.”

Dagpengereform, akutledige og konjunkturafhængigt dagpengesystem

Langt flere end oprindeligt forventet mister dagpengeretten i 2013, men analyser i vismandsrapporten peger samtidig på, at afkortelsen af dagpengeperioden fra 4 til 2 år har haft en positiv effekt på de lediges overgang til beskæftigelse. De mange midlertidige ordninger for forlængelse af dagpengeretten mv. har taget hånd om personer, der mister dagpengeretten, men de gentagne forlængelser har samtidig mindsket de lediges tilskyndelse til at søge beskæftigelse. Formandskabet har tidligere anbefalet, at konjunkturbetingede ændringer af retten til dagpenge eller lignende ydelser bør ske efter på forhånd fastlagte regler.

Overvismand, Hans Jørgen Whitta-Jacobsen udtaler:

“Det er noget overset i debatten, at dagpengereformen ser ud til at have betydet, at flere ledige finder beskæftigelse i løbet af de 2 års dagpengeperiode. Det er en god nyhed, for det var faktisk meningen med reformen.”

“Folketinget har flere gange vedtaget hjælpepakker for dem, der risikerer at falde ud af dagpengesystemet. Det er meget forståeligt, at man ønsker at hjælpe mennesker, der mister retten til dagpenge. Givet man ønsker, at reglerne skal være mere lempelige, når det er svært at finde job, er det dog langt at foretrække, at reguleringerne sker med udgangspunkt i faste regler. Som det er nu, er der ingen, der kender reglerne, for de bliver lavet om hele tiden. Det skaber usikkerhed for de ledige og kan også mindske deres tilskyndelse til at søge arbejde.”

“Indfasningen af dagpengereformen har ført til, at der er sket en betydelig ophobning af mennesker, der mister dagpengeretten. Det er vigtigt, at hensynet til et akut og midlertidigt problem ikke bliver afgørende for de permanente regler. Dette lever den nylige beslutning om en mere lempelig indfasning af dagpengereformen op til.”

Danmark bør ikke gå med i en finansiel transaktionsskat

En række lande i EU har besluttet at indgå et forstærket samarbejde om indførelsen af en skat på finansielle transaktioner (FTT). En sådan skat vil komme til at berøre Danmark, selvom vi vælger at stå uden for.

Overvismand Hans Jørgen Whitta-Jacobsen udtaler:

“Skatten på finansielle transaktioner er grundlæggende en dårlig idé. Intet tyder på, at en FTT vil virke stabiliserende på de finansielle markeder, men den vil påvirke produktion og velfærd negativt via dens betydning for finansieringsomkostningerne.”

”At 11 EU-lande tilsyneladende vil gå videre med skatten på finansielle transaktioner ændrer i nogen grad dagsordenen. Da vigtige dele af forslaget er uafklarede, og

konstruktionen grundlæggende er uhensigtsmæssig, bør Danmark dog indtil videre holde sig ude af samarbejdet.”

Lånegrænser for rentetilpasningslån og afdragsfrie lån

Korte rentetilpasningslån og afdragsfrie lån har opnået meget stor udbredelse. De nye låneformer indebærer betydelige fleksibilitetsfordele for långivere og låntagere, men der er også finansielle og makroøkonomiske risici forbundet med dem. En markant rentestigning kan på grund af rentetilpasningslånenes store udbredelse få negativ indflydelse på samfundsøkonomien via en større opbremsning i privatforbrug og byggeri og via evt. finansiell uro i realkreditsektoren. Dette er særlig alvorligt, hvis rentestigningen er dårligt afpasset med konjunktursituationen. Tilsvarende betyder udbredelsen af afdragsfrie lån, at et stort fald i huspriserne kan give anledning til større makroøkonomisk og finansiell ustabilitet. De makroøkonomiske risici ved de nye låneformer skal vejes op mod de mikroøkonomiske gevinster, når en passende regulering skal bestemmes.

Overvismand Hans Jørgen Whitta-Jacobsen udtaler:

“Korte rentetilpasningslån og afdragsfrie lån indebærer fleksibilitetsfordele for den enkelte, men også risici for samfundsøkonomien. Når to hensyn strider mod hinanden, taler sund fornuft for, at begge varetages i et vist omfang. Derfor anbefaler vi, at der skal være lavere lånegrænser for korte rentetilpasningslån og afdragsfrie lån, men vi advarer imod, at man helt forbyder disse låneformer.”

Tilbagetrækning

De offentlige tilbagetrækningsordninger, de private pensionsopsparinger og skattesystemet påvirker i et kompliceret samspil de ældres tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

Arbejder man i årene op imod folkepensionsalderen, vil man typisk foretage pensionsindbetalinger, der øger pensionsformuen. Den større pensionsformue og de deraf følgende større pensionsudbetalinger giver anledning til øget modregning i folkepensionens tillægsbeløb og i ældrechecken. Modregningen indebærer dermed en ekstra tilskyndelse til at trække sig tilbage fra det tidspunkt, man kan få sin pensionsopsparing udbetalt.

Personer, der overvejer at fortsætte med at arbejde, når de når folkepensionsalderen, er formentlig mere tilbøjelige til at reagere på økonomiske incitamentter end folk i yngre aldersklasser. Dette gør det relevant at overveje et aldersbetinget fradrag i skatten for personer, der arbejder i folkepensionsalderen.

De ældres boligforbrug subsidieres på forskellig vis. Pensionister får mere i boligstøtte til lejeboligen end ikke-pensionister med samme indkomstforhold. Pensionister betaler

mindre i ejendomsværdiskat end andre. Og ældre, der har placeret en del af formuen i ejerbolig, kan modtage større beløb i ældrecheck end ældre med samme indkomst og formue, der bor til leje. Den ekstraordinære støtte til ældres strider mod almindelige lighedsprincipper og giver en tilskyndelse til tidligere tilbagetrækning.

Overvismand Hans Jørgen Whitta-Jacobsen udtaler:

“Vi foreslår, at pensionsopsparing foretaget i de sidste fem år før folkepensionsalderen ikke skal give anledning til modregning i ældrecheck og pensionstillæg. Vores beregninger viser, at det kan give mere beskæftigelse og styrke de offentlige finanser.”

“Det vil være en god idé at give et nedslag i skatten til personer, der arbejder, efter de har nået folkepensionsalderen. Vores beregninger viser, at en sådan ordning kan være selvfinansierende.”

“Det er ulogisk, at folkepensionister får mere i støtte til huslejen end ikke-pensionister, når de ellers har ens indkomstforhold. Det er også ulogisk, at ejendomsværdiskatten er lavere, fordi man er ældre. Og det er ulogisk, at en pensionist med egen bolig kan få mere i folkepension og ældrecheck end en pensionist, der bor til leje, når de to ellers har samme indkomst og formue. Vi anbefaler derfor en harmonisering af reglerne for boligstøtte og ejendomsværdiskat. Vi anbefaler også, at lejeværdi af egen bolig indgår i beregningen af folkepensionens tillægsbeløb, og at lejeværdi af egen bolig og boligformuen indgår i beregningsgrundlaget for ældrechecken.”